

UZASADNIENIE

Powodowie J. P. (1) i D. P. wniesli o zasądzenie na ich rzecz od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w G. kwoty 25.000,- zł tytułem wynagrodzenia za korzystanie przez pozwaną bez podstawy prawnej z ich nieruchomości w W. i B., za okres 10 lat przed wniesieniem pozwu. Wnieśli o zasądzenie dochodzonej kwoty wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zwrot kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu podali, że są właścicielami działek nr (...) położonych w W. oraz działek nr (...) położonych w B.. W latach 90-tych ubiegłego wieku na działkach tych, bez jakiegokolwiek decyzji administracyjnej legalizującej ten fakt i ograniczającej wykonywanie prawa własności, pozwana posadowiła 19 słupów elektroenergetycznych, na których usytuowała linię elektroenergetyczną 0,4 kV o długości 776 metrów. Podali dalej, że powierzchnia gruntów, z których pozwana korzysta od 1981 roku wynosi według obliczeń powodów 4.819,00 m². Grunt ten jest w poważnym zakresie wyłączony z produkcji rolnej, trakcja elektroenergetyczna wpływa niekorzystnie na możliwość jego wykorzystywania, w tym ewentualnie na cele budowlane. Podnieśli, że mają prawo do niezakłóconego korzystania ze swojego mienia, co uniemożliwiają urządzenia elektroenergetyczne znajdujące się na ich działkach. Powodowie podali, że żądanie wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości ograniczyli wyłącznie do szerokości pasa służebności przesyłu a nie do pasa strefy ochronnej, który jest co najmniej dwukrotnie szerszy od pasa służebności przesyłu. Wskazali, że pozwana, w zależności od swoich potrzeb, w każdej chwili wchodzi lub wjeżdża pojazdami na nieruchomość powodów na której znajdują się trakcje elektryczne i wykonuje różne prace konserwacyjne lub wymienia elementy. Pozwana wybudowała trakcję elektryczną bez zgody właścicieli, jest zatem posiadaczem zależnym w złej wierze. Wielokrotnie zwracali się do pozwanej o rozwiązanie sporu, zaś pismem z 12 lipca 2013 r. dokonali przedsądowego wezwania pozwanej do ugodowego usunięcia stanu bezprawności.

W toku postępowania powodowie sprecyzowali zawarte w pozwie żądanie zapłaty kwoty 25.000,- zł wnosząc o zasądzenie na ich rzecz solidarnie od pozwanej kwoty 1.200,- zł tytułem wynagrodzenia w części dotyczącej należącej do ich majątku wspólnego działki nr (...) w B., zaś J. P. (1) wniósł o zasądzenie na jego rzecz pozostałej kwoty tytułem wynagrodzenia w części dotyczącej należącej do jego majątku osobistego działek nr (...). Na rozprawie powód wskazał, że według jego pamięci urządzenia przesyłowe na działkach w B. wybudowane zostały na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych ub. wieku, wskazał też, że urządzenia na działkach w W. już znajdowały się, gdy działki kupował w styczniu 1988 r. od Skarbu Państwa.

W odpowiedzi na pozew (...) Spółka Akcyjna w G., wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz od powodów zwrotu kosztów procesu. Podniosła zarzut zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, a mianowicie nabycia przez nią :

- z dniem 06 grudnia 2010 roku służebności obciążającej działki nr (...) położone w W., dla których Sąd Rejonowy w Braniewie prowadzi księgę wieczystą nr (...) polegającej na tym, że pozwany oraz każdorazowy przedsiębiorca będący właścicielem linii energetycznych niskiego napięcia wraz ze słupami podtrzymującymi znajdujących się na tej nieruchomości jest uprawniony do utrzymywania ich oraz wstępu pracowników i wszystkich podmiotów i osób, którymi przedsiębiorca ten posługuje się w związku z prowadzoną działalnością wraz z koniecznym sprzętem w celu wykonywania czynności technicznych związanych z eksploatacją, modernizacją, naprawą, konserwacją, remontami i przebudową linii energetycznych zgodnie z ich przeznaczeniem,

- z dniem 01 maja 2011 roku służebności obciążającej działkę nr (...) dla której Sąd Rejonowy w Braniewie prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz działkę nr (...) dla której Sąd Rejonowy w Braniewie prowadzi księgę wieczystą nr (...) polegającej na tym, że pozwany oraz każdorazowy przedsiębiorca będący właścicielem linii energetycznych niskiego napięcia wraz ze słupami podtrzymującymi znajdujących się na tej nieruchomości jest uprawniony do utrzymywania ich oraz wstępu pracowników i wszystkich podmiotów i osób, którymi przedsiębiorca ten posługuje się w związku z prowadzoną działalnością wraz z koniecznym sprzętem w celu wykonywania czynności technicznych związanych

z eksploatacją, modernizacją, naprawą, konserwacją, remontami i przebudową linii energetycznych zgodnie z ich przeznaczeniem.

Sąd ustalił co następuje:

Działka nr (...) położona w B., dla której Sąd Rejonowy w Braniewie prowadzi księgę wieczystą nr (...), stanowi współwłasność majątkową małżeńską J. P. (1) i D. P. od 16 czerwca 1993 roku. Poprzednimi jej właścicielami - od 23 marca 1979 roku byli małżonkowie M. i J. P. (2), a jeszcze wcześniej – biorąc pod uwagę okres od początku 1970 roku – właścicielką tej działki była K. T..

Działka nr (...) położona w B., dla której Sąd Rejonowy w Braniewie prowadzi księgę wieczystą nr (...) stanowi własność J. P. (1) od 30 czerwca 2011 roku. Poprzednimi jej właścicielami – od 23 marca 1979 roku byli małżonkowie M. i J. P. (2), a jeszcze wcześniej – biorąc pod uwagę okres od początku 1970 roku – właścicielką tej działki była K. T..

Działki nr (...) położone w W., dla których Sąd Rejonowy w Braniewie prowadzi księgę wieczystą nr (...), stanowią własność J. P. (1) od 11 stycznia 1988 roku. Poprzednim ich właścicielem był Skarb Państwa.

Przez działki nr (...) w W. przebiega linia energetyczna niskiego napięcia 0,4 kV N – (...). Natomiast przez działki nr (...) w B. przebiega linia energetyczna niskiego napięcia 0,4 kV N – (...).

Urządzenia przesyłowe znajdujące się na przedmiotowych działkach w W. budowane były na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych ub. wieku. Dnia 19 marca 1970 r. przyjęte zostały do eksploatacji nowowytbudowane linie, stacje transformatorowe, transformatory i przyłącza domowe w W..

Natomiast urządzenia przesyłowe znajdujące się na przedmiotowych działkach w B. budowane były na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych u. wieku. Znajdujące się w B. linie średniego napięcia, niskiego napięcia i stacja trafo, na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych ub. wieku poddane były kapitalnemu remontowi – dnia 30 kwietnia 1991 r. nastąpił odbiór techniczny i przekazanie do eksploatacji robót po kapitalnym remoncie.

Przedmiotowa infrastruktura wchodzi obecnie w skład przedsiębiorstwa, którego właścicielem jest (...) Spółka Akcyjna w G..

Zarządzeniem nr 233 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25 listopada 1958 roku utworzono przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakłady (...) z siedzibą w B., a przy tym zarządzono, że będzie prowadziło zakłady, w tym: Elektrownię (...) w B., Zespół Elektrowni (...) w G., Elektrownię (...) w G., Elektrownię (...) w E., Zespół Elektrowni (...) w P., „Elektrownia (...) w budowie” w K., Zakład (...) w B., Zakład (...) w S., Zakład (...) w T., Zakład (...) w G., Zakład (...) w O., Zakład (...) w G., prowadzone na pełnym wewnętrznym rozrachunku gospodarczym.

Zarządzeniem nr 14 Naczelnego Dyrektora Zakładów (...) w B. z dnia 20 sierpnia 1979 roku w sprawie przekształcenia Elektrociepłowni (...) w Zakład (...), Elektrociepłownia (...) została przekształcona w Zakład (...). Przekształcenie nastąpiło w ten sposób, że Elektrociepłownia (...) przejęła od Zakładu (...) cały majątek Rejonów (...) w E. i w K.. Tym samym z dniem 1 października 1979 roku zaczął działać według zasad wewnętrznego pełnego rozrachunku gospodarczego zakład pod nazwą Zakład (...) z siedzibą w E., działający na obszarze województwa (...), prowadząc Elektrociepłownię (...), Rejon Energetyczny E. i Rejon Energetyczny K..

Zarządzeniem Ministra Przemysłu nr 51/ORG/89 z dnia 16 stycznia 1989 roku utworzono przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w E. w wyniku podziału przedsiębiorstwa państwowego (...) w B., na bazie Zakładu (...) w E.. Nowo powstałemu przedsiębiorstwu przydzielono składniki mienia powstałego z podziału przedsiębiorstwa (...) w B., zgodnie z ustaleniami komisji powołanej w trybie określonym w § 3 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 1988 roku w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nadzwyczajnych uprawnieniach i upoważnieniach dla Rady Ministrów.

Zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu nr 207/O./93 z dnia 9 lipca 1993 roku dokonano podziału przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w E. w celu wniesienia przez Skarb Państwa zorganizowanej części mienia przedsiębiorstwa do (...) Spółki Akcyjnej w W. oraz przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w E. w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod nazwą (...) Spółka Akcyjna w E.. Ostatnia ze spółek wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki Zakładu (...) w E. z wyłączeniem praw i obowiązków przejętych przez (...) Spółkę Akcyjną w W..

Aktem notarialnym z dnia 12 lipca 1993 roku przekształcono przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...) w E. w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą (...) Spółka Akcyjna w E. i nadano jej statut.

W dniu 26 listopada 2004 roku doszło do połączenia (...) Spółki Akcyjnej w E. z (...) Spółką Akcyjną w G.. Nowo powstała spółka działała pod firmą (...) Spółka Akcyjna w G., która w lipcu 2007 roku uległa zmianie na (...) Spółka Akcyjna w G..

(...) Spółka Akcyjna w G. podejmuje oraz jej poprzednicy podejmowali w stosunku do urządzeń przesyłowych posadowionych na działkach nr (...) w B. a także na działkach (...) w W. czynności związane z ich eksploatacją, modernizacją, naprawami, konserwacją, remontami i przebudową zgodnie z ich przeznaczeniem.

W piśmie z dnia 12 lipca 2013 roku powodowie skierowali do (...) Spółki Akcyjnej w G. żądanie zapłaty wynagrodzenia za korzystanie przez pozwaną z działek nr (...) w związku z posadowionymi na nich słupami i liniami energetycznymi, lub usunięcie tych urządzeń. Mimo dalszej korespondencji w tym zakresie nie doszło do porozumienia stron.

Powodowie zlecieli S. W. prywatną wycenę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z przedmiotowych działek gruntu przez pozwaną, który wycenił je na łączną kwotę 497.268,- złotych.

/dowód: akta i dokumenty ksiąg wieczystych Sądu Rejonowego w Braniewie nr (...), nr (...) i nr (...); odpisy ksiąg wieczystych Sądu Rejonowego w Braniewie nr (...) k. 34 – 39, nr (...) k. 40-46, nr (...) k. 47-55; wyrysy z mapy ewidencyjnej k. 56-58 /i k. 152-158/; wypisy z rejestru gruntów k. 61-65 /i k. 147-151/; kopia aktu notarialnego z 16.06.1993 r. k. 68-71, kopia aktu notarialnego z 11.01.1988 r. k. 72-75, kopia aktu notarialnego z 30.06.2011 r. k. 76-79; pismo Starostwa Powiatowego w B. k. 250; informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców k. 119-123; kopia protokołu nr (...) z dnia 30.04.1991 r. odbioru po kapitalnym remoncie k. 126-127, dokumentacja dotycząca modernizacji linii elektroenergetycznej w B. k. 128-138; protokół z 19.03.1970 r. zdawczo-odbiorczy przyjęcia do eksploatacji nowowzbudowanych linii, stacji transformatorowych, transformatorów i przyłączy domowych w W. k. 139-140; dokumentacja dotycząca budowy w W. k. 141-143; kopia zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki nr 233 z 25.11.1958 r. k. 159-162, zaświadczenie z 31.01.1959 r. k. 163, kopia zarządzenia Naczelnego Dyrektora Zakładów (...) w B. nr 14 z 20.08.1979 r. k. 164-166, kopia zarządzenia Ministra Przemysłu nr 51/ORG/89 z dnia 16.01.1989 roku – k. 167-169, kopia zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu nr 207/O./93 z dnia 9 lipca 1993 roku – k. 170-171, kopia aktu notarialnego z dnia 12 lipca 1993 r. i statut k. 175-181, kopia postanowienia z 31.12.2004 r. k. 194, kopia odpisu pełnego z rejestru przedsiębiorców KRS (...) k. 196-210; wezwanie z 12.07.2013 r. do zapłaty lub usunięcia urządzeń k. 66 /i k. 146/; pisma pozwanej do powodów z 17.10.2013 r. k. 67 /i k. 144/ z dnia 23.09.2013 r. k. 145; prywatna opinia zlecona przez powodów k. 9-33, również okoliczności bezsporne/

Sąd zważył co następuje:

Powodowie domagają się od pozwanej wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez pozwaną z nieruchomości w W. i B. przez 10 lat poprzedzających wniesienie pozwu, w związku z posadowionymi na działkach nr (...) w B. oraz nr (...) w W. słupami i liniami energetycznymi niskiego napięcia.

Na wstępie należy zauważyć, że wbrew twierdzeniom zawartym w pozwie, powodowie nie są współwłaścicielami wszystkich tych działek. Już z dołączonych do pozwu dokumentów w postaci odpisów ksiąg wieczystych wynika, że jedynie działka nr (...) położona w B., dla której Sąd Rejonowy w Braniewie prowadzi księgę wieczystą nr (...), stanowi współwłasność majątkową małżeńską J. P. (1) i D. P.. Natomiast pozostałe działki, tj. działka nr (...) w B., dla której Sąd Rejonowy w Braniewie prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz działki nr (...) w W., dla których Sąd Rejonowy

w Braniewie prowadzi księgę wieczystą nr (...), stanowią własność wyłącznie J. P. (1). Na rozprawie powodowie nie formułowali już twierdzeń przeciwnych stanowi wynikającemu z odpisów ksiąg wieczystych. W związku z tym, że nie wszystkie działki stanowią ich współwłasność, powodowie dokonali też na rozprawie sprecyzowania żądania zapłaty w ten sposób, że z zawartej w pozwie kwoty 25.000,- zł wnieśli o zasądzenie na ich rzecz solidarnie kwoty 1.200,- zł związanej z działką stanowiącą ich współwłasność, natomiast pozostałej kwoty J. P. (1) domaga się na swoją rzecz. D. P. podała, że „chyba domaga się zapłaty w części gdyż nie jest współwłaścicielką wszystkich działek” dalej wskazała, że należność dotycząca ich wspólnej działki powinna zamknąć się kwotą 1.200,- zł. Nie cofnęła jednak powództwa w części przekraczającej tę kwotę. Powódce, jako nie będącej właścicielką działek nr (...) w B. oraz działek nr (...) w W., nie przysługuje legitymacja procesowa do dochodzenia od pozwanej wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z tych działek. W tej części powództwo D. P. podlega zatem oddaleniu.

Powództwo D. P. w pozostałej części, jak też powództwo J. P. (1), podlegają oddaleniu.

Powodowie jako podstawę żądania wskazują art. 225 kc w zw. z art. 352 kc i 230 kc. Przepis art. 225 kc stanowi, że obowiązki samoistnego posiadacza w złej wierze względem właściciela są takie same jak obowiązki samoistnego posiadacza w dobrej wierze od chwili, w której ten dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy. Jednakże samoistny posiadacz w złej wierze obowiązany jest nadto zwrócić wartość pożytków, których z powodu złej gospodarki nie uzyskał, oraz jest odpowiedzialny za pogorszenie i utratę rzeczy, chyba że rzecz uległaby pogorszeniu lub utracie także wtedy, gdyby znajdowała się w posiadaniu uprawnionego. Natomiast samoistny posiadacz w dobrej wierze od chwili, w której dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy, jest obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i jest odpowiedzialny za jej zużycie, pogorszenie lub utratę, chyba że pogorszenie lub utrata nastąpiła bez jego winy, nadto obowiązany jest zwrócić pobrane od powyższej chwili pożytki, których nie zużył, jak również uiścić wartość tych, które zużył /art. 224 § 2 kc/. Według powołanego dalej przez powodów art. 352 kc, kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności /§ 1/. Do posiadania służebności stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu rzeczy /§ 2/. Natomiast art. 230 kc stanowi, że przepisy dotyczące roszczeń właściciela przeciwko samoistnemu posiadaczowi o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy, o zwrot pożytków lub o zapłatę ich wartości oraz o naprawienie szkody z powodu pogorszenia lub utraty rzeczy, jak również przepisy dotyczące roszczeń samoistnego posiadacza o zwrot nakładów na rzecz, stosuje się odpowiednio do stosunku między właścicielem rzeczy a posiadaczem zależnym, o ile z przepisów regulujących ten stosunek nie wynika nic innego.

Powodowie podnoszą, że pozwana wybudowała trakcje elektryczne bez zgody właściciela nieruchomości, jest zatem posiadaczem zależnym w złej wierze. Podnoszą, że pozwana narusza ich prawo własności, grunt jest w poważnym zakresie wyłączony z produkcji rolnej, trakcja wpływa niekorzystnie na możliwość jego wykorzystania, na uprawy a także zdrowie ludzkie. Akcentują, że korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu, nawet realizowane w dobrej wierze, nie wyłącza (o ile nie uczynią tego strony) uprawnienia właściciela do żądania wynagrodzenia. Powołują przy tym stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w orzeczeniach z dnia 11 grudnia 2009 r. sygn. akt IV CSK 175/09, z dnia 08 lutego 2013 r. IV CSK 317/12, z dnia 09 czerwca 2009 r. II CSK 49/09, w uchwale z dnia 17 czerwca 2003 r. III CZP 79/02.

Zgodzić należy się z tym, że przedsiębiorstwo przesyłowe, które nie legitymuje się uprawnieniem do ingerowania w sferę cudzej własności dla bieżącego utrzymania urządzeń przesyłowych, korzysta z nieruchomości w złej wierze i zobowiązane jest, na podstawie art. 225 w zw. z art. 224 § 2 k.c., do świadczenia wynagrodzenia. Władztwo przedsiębiorstwa eksploatującego urządzenia przesyłowe odpowiada bowiem władztwu wynikającemu z prawa służebności, co pozwala uznać je za posiadacza służebności, do którego na podstawie art. 352 § 2 k.c. stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu rzeczy, w tym art. 224 § 2 k.c. oraz art. 225 k.c. Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 08 lutego 2013 r. IV CSK 317/12 wskazując wprost, że korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu, nawet realizowane w dobrej wierze, nie wyłącza - o ile nie uczynią tego strony - uprawnienia właściciela do żądania wynagrodzenia. Posiadanie w zakresie służebności

nie jest posiadaniem samoistnym lecz zależnym, oceniane musi być zatem według reguł dotyczących prawa, któremu ten stan faktyczny odpowiada (art. 230 k.c.).

Powodowie powołują się na swoje prawo własności i prawo do niezakłóconego korzystania ze swojego mienia. Prawo własności jest najszerszym prawem rzeczowym o charakterze bezwzględnym, co jednak nie znaczy, że prawem absolutnym i na podstawie ustaw może doznać w określonych ustawowo przypadkach ograniczenia treści i wykonywania. Takie ograniczenie dla właściciela nieruchomości obciążonej powstaje w razie ustanowienia lub zasiedzenia służebności gruntowej, w tym służebności przesyłu lub – przed dniem 03 sierpnia 2008 r. – służebności odpowiadającej jej treścią (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 stycznia 2015 r. IV CSK 203/14).

W niniejszej sprawie pozwana podniosła zarzut zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu. Słuszność bądź niesłuszność takiego zarzutu jest kwestią pierwszorzędą dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, albowiem osobie, która utraciła własność rzeczy na skutek zasiedzenia przez samoistnego posiadacza, nie służy wobec aktualnego właściciela nieruchomości roszczenie o zapłatę wynagrodzenia za korzystanie z niej bez tytułu prawnego za okres poprzedzający datę zasiedzenia. Funkcja zasiedzenia sprzeciwia się przyznaniu byłemu właścicielowi wobec posiadacza, który stał się właścicielem wskutek upływu terminu zasiedzenia, roszczeń, u których podstaw leży prawo własności, a do takich należą niewątpliwie roszczenia uzupełniające za okres poprzedzający datę zasiedzenia, w tym roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2013 r. I CSK 700/12). Wprawdzie posiadanie prowadzące do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie nie jest tożsame z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości, to przedmiotem zasiedzenia jest prawo na cudzej rzeczy, skutek zasiedzenia w postaci nabycia służebności gruntowej wynika z mocy samego prawa, ma charakter pierwotny i nieodpłatny. Tak więc, jeżeli doszło do zasiedzenia służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu czy też wprost służebności przesyłu, to roszczenie uzupełniające wygasa i nie może być skutecznie dochodzone nie tylko za okres po upływie terminu zasiedzenia ale także za okres sprzed daty zasiedzenia.

Pozwana podniosła zarzut zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu co do wszystkich działek których dotyczy niniejsze postępowanie, zaś w świetle przeprowadzonego postępowania słuszność zarzutu zasiedzenia znajduje potwierdzenie.

Dla stwierdzenia nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu czy służebności przesyłu, niezbędne jest spełnienie łącznie dwóch przesłanek – posiadania służebności oraz upływu czasu, którego długość zależy od dobrej lub złej wiary posiadacza przy czym nie w całym okresie trwania posiadania a w chwili objęcia w posiadanie.

Posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej nie należy utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. Zgodnie z art. 352 k.c., kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności, a do posiadania służebności przepisy o posiadaniu rzeczy stosuje się tylko odpowiednio. Przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność, zaś władanie w zakresie służebności gruntowej kwalifikuje się, zgodnie z art. 336 k.c., jako posiadanie zależne. W ramach istotnych okoliczności mających znaczenie dla oceny nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej należy uwzględnić treść art. 176 k.c. dopuszczającego doliczenie okresu posiadania poprzedników przedsiębiorcy energetycznego, ale pod warunkiem, że podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2014 r. II CSK 433/13).

Ze złożonych przez pozwaną dokumentów wynika, że urządzenia elektroenergetyczne wybudowane w W. na gruntach należących do Skarbu Państwa, przyjęte zostały do eksploatacji 19 marca 1970 r. przez Zakłady (...) w B., zaś po dalszych przekształceniach tych Zakładów następcą prawnym jest pozwana. Natomiast urządzenia energetyczne w B. budowane były na przedmiotowych działkach, gdy stanowiły one własność osób fizycznych. Po przeprowadzeniu modernizacji istniejącej w B. infrastruktury, urządzenia przyjął w dniu 30 kwietnia 1991 do eksploatacji Zakład (...)

– poprzednik prawny pozwanej. Bezsporne jest w sprawie, że skonkretyzowane w pozwie urządzenia energetyczne zarówno w W. jak i B. należą do pozwanej. Powodowie przyznają że pozwana - a wcześniej czynili to jej poprzednicy prawni - swobodnie, w zależności od swoich potrzeb, w każdej chwili wchodzi lub wjeżdża pojazdami na nieruchomości na których znajdują się przedmiotowe urządzenia i wykonuje prace konserwacyjne czy remontowe. Wykonuje zatem faktyczne czynności związane z ich eksploatacją, modernizacją, naprawami, konserwacją, remontami i przebudową zgodnie z ich przeznaczeniem. A wcześniej czynili to poprzednicy prawni pozwanej. W tym miejscu należy również zwrócić uwagę na domniemanie samoistności posiadania i jego ciągłości zawarte w art. 339 i 340 kc, znajdujących zastosowanie w niniejszej sprawie z mocy art. 352 kc. Dodatkowo zaś przepis art. 345 kc wprowadza fikcję prawną przywróconego posiadania. Przyjąć zatem należało, że okoliczności dotyczące posiadania przez poprzedników prawnych pozwanej a następnie pozwaną służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu, co do której zgłoszono zarzut zasiedzenia, zostały wykazane (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 roku III CZP 18/13, i z dnia 27 listopada 2013 roku, V CSK 525/12).

Kolejną przesłanką którą należało zbadać jest dobra lub zła wiara posiadacza w chwili objęcia w posiadanie i wpływ czasu. Dla oceny w tym zakresie znaczenie niewątpliwe ma to, kiedy urządzenia zostały wybudowane oraz kiedy i w jakich okolicznościach poprzednicy pozwanej objęli służebności w posiadanie.

Zauważyć należy, że powodowie twierdzą w pozwie, iż urządzenia na przedmiotowych działkach powstały w latach 90-tych ub. wieku równocześnie twierdząc, że pozwana z ich gruntów na cele związane z tymi urządzeniami korzysta od 1981 r. Już jednak na rozprawie powód - od urodzenia mieszkający w B. - podał, że infrastruktura energetyczna w B. była budowana między 1970 a 1980 rokiem. W zakresie infrastruktury w W. nie ma on wiedzy co do okresu jej powstania podał natomiast, że gdy działki w tej miejscowości nabywał od Skarbu Państwa, przedmiotowe linie niskiego napięcia już tam istniały. D. P. nie ma wiedzy co do stanu sprzed 1990 r. co do tego kiedy infrastruktura w B. i W. powstała.

Z dokumentów złożonych przez pozwaną a dotyczących budowy przedmiotowych urządzeń w W. bezspornie wynika, że budowa infrastruktury elektroenergetycznej w tej miejscowości rozpocząć musiała się w latach sześćdziesiątych ub. wieku, dnia 19 marca 1970 r. sporządzono bowiem protokół przyjęcia do eksploatacji nowo wybudowanych linii, stacji transformatorowych, transformatorów i przyłączy domowych w tej miejscowości.

Natomiast infrastruktura w B., co do której wprowadzicie brak dokumentów dotyczących jej budowy, według twierdzeń samego powoda od urodzenia mieszkającego w tej miejscowości, budowana była między 1970 a 1980 rokiem. Powstanie jej w tamtym okresie nie budzi też wątpliwości o tyle, że z kolei na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych ub. wieku przeprowadzana była jej modernizacja - zatem wykonywana była inwestycja, która dotyczyła infrastruktury już istniejącej. Protokół odbioru po kapitalnym remoncie infrastruktury w B. sporządzono dnia 30 kwietnia 1991 r.

Pozwana podnosząc zarzut zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej treścią służebności przesyłu co do działek nr (...) w B. wskazuje, że nabyła tę służebność z dniem 01 maja 2011 r. datę początkową zasiedzenia licząc od odbioru urządzeń po kapitalnym remoncie (30.04.1991 r.) oraz powołując się na dobrą wiarę.

Nie ulega wątpliwości Sądu, że w zakresie nieruchomości w B. nie mamy do czynienia z dobrą wiarą w chwili uzyskania posiadania służebności przez poprzednika pozwanej. O korzystaniu w dobrej wierze z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu nie można bowiem mówić, jeśli przedsiębiorstwo - będące przecież profesjonalistą w zakresie swojej działalności - nie dysponuje zgodą właściciela nieruchomości. Takowej zaś bezspornie poprzednik prawny pozwanej nie posiadał. Zgodnie zatem z art. 172 § 2 kc w zw. z art. 292 kc w zw. z art. 305⁴ kc w zw. z art. 9 ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321 ze zm.), do nabycia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu przez pozwaną na nieruchomości stanowiącej działki nr (...) w B., konieczny był upływ trzydziestu lat. Ustalić zatem należało prawdopodobny moment objęcia służebności w posiadanie, nie ma bowiem pewności co do konkretnej daty tego, nie zostały bowiem przedłożone w toku postępowania żadne dokumenty dotyczące budowy i chwili oddania do

użytku linii w B.. Przede wszystkim zauważyć należy, że z okoliczności sprawy nie wynika aby objęcie służebności w posiadanie przez poprzednika prawnego pozwanej nastąpiło w czasie, który przyjęła pozwana, tj. dopiero w dniu odbioru infrastruktury po kapitalnym remoncie. Skoro bowiem przeprowadzony był kapitalny remont – to jak wskazano wyżej, była to inwestycja dotycząca istniejącej już infrastruktury. Powód podaje, że w miejscowości tej linie energetyczne budowane były między rokiem 1970 a rokiem 1980. Zakładając, że infrastruktura w B. wybudowana została w końcowym okresie, o którym mówi powód i w związku z tym przyjmując najpóźniejszy dzień z okresu wskazanego przez powoda, tj. ostatni dzień roku 1980 jako datę oddania urządzeń do eksploatacji – tym samym dzień objęcia służebności w posiadanie, to od tego dnia upłynął okres ponad trzydziestu lat. Trzydzieści lat upłynęło z końcem 2010 r.

Natomiast infrastruktura wybudowana w W. oddana została do użytku 19 marca 1970 r. Bezsporne jest, że wówczas przedmiotowe działki nr (...) stanowiły własność Skarbu Państwa. Linie energetyczne wybudowane zostały zatem na gruntach należących do Skarbu Państwa. Gdy zarówno właścicielem nieruchomości obciążonej jak i posiadaczem służebności gruntowej oraz właścicielem nieruchomości władnącej był Skarb Państwa, nie mogło w ogóle dojść do zasiedzenia służebności przesyłu, gdyż właściciel nie może nabyć przez zasiedzenie służebności gruntowej na nieruchomości stanowiącej jego własność (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 04 lipca 2014 r. IICSK 551/13). Podnosząc zarzut zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej treści służebności przesyłu co do działek nr (...) w W. pozwana wskazuje, że nabyła tę służebność z dniem 06 grudnia 2010 r., datę początkową zasiedzenia licząc wyraźnie od uwłaszczenia Zakładu (...) mieniem Skarbu Państwa, co nastąpiło w dniu 05 grudnia 1990 r. na mocy ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 79 poz. 464). W okolicznościach niniejszej sprawy należy jednak przyjąć datę wcześniejszą. W dniu 05 grudnia 1990 r. Skarb Państwa nie był już bowiem właścicielem przedmiotowych działek w W. - od dnia 11 stycznia 1988 r. właścicielem ich był J. P. (1). Od tego zatem dnia należy liczyć objęcie w posiadanie przez poprzednika prawnego pozwanej tej nieruchomości w zakresie służebności przesyłu i ocenić, czy nastąpiło to w dobrej wierze. Z okoliczności sprawy wynika, że urządzenia w W. wybudowane zostały na gruncie Skarbu Państwa przez jego właściciela. Rozpoczęcie posiadania służebności rozpoczęło się zatem w takich okolicznościach, które usprawiedliwiały przekonanie posiadacza, że nie narusza on cudzego prawa. Zgodnie zatem z art. 172 § 1 kc w zw. z art. 292 kc w zw. z art. 305⁴ kc w zw. z art. 9 ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321 ze zm.), do nabycia przedmiotowej służebności przez pozwaną na nieruchomości stanowiącej działki nr (...) w W., konieczny był upływ dwudziestu lat, który to termin biegł od dnia 12 stycznia 1988 r. upłynął zatem 12 stycznia 2008 roku.

Podsumowując, zgłoszony przez pozwaną zarzut nabycia służebności przez zasiedzenie, uznać należy za uzasadniony. Nie można zapominać, że przepisy art. 305¹ i nast. zostały dodane do kodeksu cywilnego z mocą od dnia 03 sierpnia 2008 roku. Judykatura przyjmuje natomiast, że w stanie prawnym obowiązującym przed tym dniem, na podstawie art. 285 i 292 kc stosowanych przez analogię, możliwe było nabycie przez zasiedzenie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 roku, III CZP 18/13, OSNC 2013/12/139 i postanowienie tego Sądu z dnia 18 września 2014 roku, V CSK 553/13, LEX nr 1616923). Po tej dacie, przy możliwości doliczenia wcześniejszego okresu posiadania, dochodzi zaś do zasiedzenia służebności przesyłu. Pozwana nabyła zatem 12 stycznia 2008 r. przez zasiedzenie służebność gruntową odpowiadającą treści służebności przesyłu na nieruchomości stanowiącej działki nr (...) w W. oraz nabyła najpóźniej 01 stycznia 2011 r. służebność przesyłu na nieruchomości stanowiącej działki nr (...) w B.. Tak więc roszczenie o zapłatę wynagrodzenia za korzystanie z nich bez tytułu prawnego wygasło i nie może być skutecznie dochodzone nie tylko za okres po upływie terminu zasiedzenia ale także za okres sprzed daty zasiedzenia.

W związku z powyższym powództwo podlega oddaleniu, o czym Sąd orzekł w punkcie I sentencji wyroku. Zbędne było zatem przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych, wnioski powodów w tym zakresie został zatem oddalony. Dopiero bowiem wówczas, gdyby zarzut zasiedzenia służebności okazał się niezasadny, zaktualizować by się mogła potrzeba badania w jakim zakresie urządzenia pozwanej ingerują we własność powodów oraz wysokości wynagrodzenia należnego powodowi i przeprowadzania w takim celu opinii biegłych. Byłaby to w niniejszej sprawie kwestia ustalenia

rozmiarów wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości jak i kwestia wielkości obszaru zajętego przez urządzenia energetyczne, przy czym przy pomocy właśnie dowodów z opinii biegłych a nie poprzez zeznania świadków. W związku z tym oddaleniu podlegał wniosek powodów o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka J. W. powołanego na okoliczność „ustalenia rozmiarów wynagrodzenia należnego stronie powodowej w związku z naruszeniem jej własności przez pozwanego oraz obszaru zajętego przez urządzenia strony pozwanej”.

O kosztach procesu /pkt II wyroku/ Sąd orzekł na mocy art. 108 § 1 kpc, art. 98 § 1 i 3 kpc i art. 99 kpc, stosownie do wyniku procesu. Powodowie są stroną przegrywającą proces w całości. Zważywszy, że powodowie solidarnie domagają się od pozwanej kwoty 1.200,- zł (4,8 % z kwoty żądanej w pozwie), pozostałej kwoty domaga się powód, przy czym powódka również, nie dokonała bowiem cofnięcia pozwu, należało zatem zasądzić od powodów solidarnie na rzecz pozwanej kwotę 115,20 zł nadto od J. P. (1) i D. P. kwoty po 1.142,40 zł. Ogólne bowiem koszty należne pozwanej w tej sprawie to kwota 2.400,- zł na którą składa się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości określonej w § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu /jedn. tekst Dz. U. z 2013 r. poz. 490 ze zm. / tj. w kwocie 2.400,- złotych.